

TARBIJAVAIKLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number	19-1/22-08278-011
Otsuse kuupäev	27. jaan 2023
Komisjoni koosseis	Esimees Aase Sammelselg, liikmed Triin Palk, Kristin Truus
Tarbija	
Kaupleja	Coop Pank AS, 10237832
Tarbija nõue	Intresside väljamaksmine.
Asja läbivaatamise aeg	10. nov 2022

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. avaldus rahuldada.
2. Kauplejal maksta hoiustajale välja preemiaintress 50,00 (viiskümmend) eurot ja lepingu kestuse ajal lepinguga kokkulepitud alusel igakuiselt arvestatud ning hoiustaja kontole kantud intresside summa.

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Kauplejal teatada 30 päeva jooksul arvates otsuse ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast kirjalikult Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile otsuse täitmisest või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

Asjaolud:

Kaupleja (edaspidi – pank) sõlmis 19. detsembril 2018 alaealisega lastehoiuse lepingu. Alaealise eest ja nimel on lepingu allkirjastanud seaduslik esindaja (lapse vanem).

Pank avas lepingu täitmiseks hoiustajale hoiukonto EE91 4204 2790 1044 xxxx ja hoiukontoga seotud maksekonto EE28 4204 2786 1044 xxxx, krediteeris hoiukontot preemiaintressiga 50,00 euro ulatuses, pidas intressi makselt kinni tulumaksu 10,00 eurot ja debiteeris kontot vastavas ulatuses. Lapse vanem tegi samal päeval maksekontole sissemakse 50,00 eurot, millele vastavas ulatuses krediteeris pank lapse hoiukontot.

Ajavahemikus 20. detsember 2018 kuni 1. mai 2022 tegi vanem lapse maksekontole sissemakseid kogusummas 235,00 eurot (10,00 + 50,00 + 100,00 + 25,00 + 50,00), millele vastavas ulatuses krediteeris pank lapse hoiukontot. Pank maksis samal perioodil lapsele igakuiste maksetega intressi kogusummas 17,21 eurot, krediteeris vastavas ulatuses hoiukontot, pidas intressi maksetelt kinni tulumaksu kogusummas 3,42 eurot ning debiteeris vastavas ulatuses lapse hoiukontot.

Lapse hoiukonto jääk oli 1. mai 2022 seisuga 338,79 (285,00 + 67,21 – 13,42) eurot.

2. juunil 2021 teatas pank lastehoiuse intressimäära muutumisest; lastehoiuse intressi määr

pidi alates 1.augustist 2021 olema 1,5% aastas.

18.mail 2022 esitas hoiustaja seaduslik esindaja hoiustaja nimel pangale lepingu ülesütlemise avalduse ning palus kanda raha enda maksekontole teises pangas.

Pank krediteeris 19.mail 2022 lapse hoiukontot kinnipeetud tulumaksu ulatuses (13,42) ning debiteeris panga kasuks hoiukontot makstud intresside (67,21) ulatuses ning kandis hoiustaja maksekontole 285,00 eurot, mis vastab hoiukontole vanema poolt sissemakstud summale.

Hoiustaja seaduslik esindaja leiab, et intressi muutusest teavitamine ei toimunud nõuetekohaselt. Eraldi kokkulepitud tingimustes ei olnud kokku lepitud intressi määra; seda ei saanud kehtestada lepingu ühepoolse muutmisega. Pank on lepingut rikkunud ega võinud seetõttu jätta hoiukontole kantud intresse välja maksmata. Panga tüüptingimused kahjustavad hoiustajat ebamõistlikult ning on seetõttu tühi.

Tarbija nõuab pangalt lapse kasuks arvestatud ja lapse kontole kantud intresside väljamaksmist.

Kaupleja seisukoht:

Pank on seisukohal, et tarbija nõue ei ole põhjendatud.

Lastehoiuse leping on sõlmitud panga ja alaealise vahel; lepingu osaks on Coop Panga lastehoiuse lepingu tüüptingimused, mis kehtivad alates 2.oktoobrist 2017.

Pank teavitas lapse vanemat lastehoiuse intressimäära muutumisest personaalse teavituskirjaga lapsevanema internetipanga postkasti. Täiendavalt teatas pank intressimäära muutusest veebilehe vahendusel. Tüüptingimuste p 6.2 järgi on pangal õigus tüüptingimusi ühepoolset muuta, avaldades muudatused täies mahus panga teenindussaalides, panga veebilehel või muu elektroonilise kanali kaudu vähemalt kaks kuud enne muudatuse jõustumist. Leping ühepoolne muutmine seaduses ettenähtud etteteatamise ajaga on lubatud võlaõigusseaduse § 711 lg 2 järgi. Lapse vanemale saadetud teade oli esitatud püsival andmekandjal, eesti keeles ja selgel ning arusaadaval viisil.

Lapse vanemalt 18.mail 2022 saadud lepingu lõpetamise taotluse rahuldaski pank 19.mail 2022 ja kandis lapse kontole lastehoiuse põhisumma. Seoses lepingu ennetähtaegse lõpetamisega ei kuulunud väljamaksmisele lapse hoiukontole kantud preemiaintress ja lepingu kehtivuse ajal igapäevaselt arvestatud intress (p 6.6).

Panga hinnangul ei ole tegemist ebamõistlikult kahjustava tüüptingimusega, kuna lastehoiuse leping sõlmitakse määratud tähtajaga, millest lähtuvalt pidid mõlemad pooled eeldama, et leping kehtib kogu tähtaja jooksul. Hoiuselepingu tähtajast sõltub intressi määr; ebaõige on eeldada, et hoiustajal peab olema õigus katkestada pikaajalise tähtajaga leping ning saada kõrgemat tasu kui seda oleks võimalik saada lühiajalise lepingu alusel makstava intressina.

Panga hinnangul vabastas lepingu ülesütlemine VÕS § 195 lg 2 järgi mõlemad lepingu pooled nende lepinguliste kohustuste täitmisest.

Komisjoni põhjendus:

Komisjon lahendab vaidluse poolte selgituste ja sekretariaadi kogutud teabe ning esitatud tõendite alusel (TKS § 51 lg 1). Pooled vaidlevad selles, kas pank rikkus hoiustajaga sõlmitud lepingust või muust võlasuhtest tekkinud kohustust ning kas seetõttu on hoiustajal panga

vastu rahaline nõue.

Esmalt hindab komisjon lepingu sõlmimisega seonduvat. Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. Poolte selgituste järgi on kõnealusel õigussuhtel finantsteenuse, so hoiustamistehingu iseloom (krediidiastutuste seaduse (KAS) § 6 lg 1 p 1).

Pooled ei vaidle selles, et hoiustaja on alaealine, st piiratud teovõimega isik tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 8 lg 2 tähenduses. Alaealise nimel on tehingu sõlminud lapse vanem, ehk seaduslik esindaja perekonnaseaduse (PKS) § 120 lg 1 tähenduses. PKS § 123 järgi lähtub komisjon vaidluse lahendamisel eelkõige lapse huvidest, arvestades seejuures kõiki asjaolusid ja asjaomaste isikute õigustatud huvi.

Lepingu dokumentidena on komisjonile esitatud lastehoiuse leping nr EE91 4204 2790 1044 xxxx (eraldi kokkulepitud tingimused) ja lastehoiuse lepingu tüüptingimused (kehtivusega al 2.10.2017). Pooled vaidlevad tüüptingimus(t)e kohaldatavuse üle.

Võlaõigusseaduse § 37 järgi on tüüptingimused lepingu osaks, kui tingimuse kasutaja enne lepingu sõlmimist või sõlmimise ajal neile kui lepinguosale selgelt viitas ja teisel lepingupoolel oli võimalus nende sisust teada saada. Tüüptingimused on lepingu osaks ka siis, kui lepingu sõlmimise viisist tulenevalt võis nende olemasolu eeldada ja teisel lepingupoolel oli võimalus nende sisust teada saada.

Seega võivad tüüptingimused saada lepingu osaks kahel viisil, so 1) tüüptingimused on lepingu osaks, kui tingimuse kasutaja enne lepingu sõlmimist või sõlmimise ajal neile kui lepinguosale selgelt viitas ja teisel lepingupoolel oli võimalus nende sisust teada saada või 2) tüüptingimused on lepingu osaks, kui lepingu sõlmimise viisist tulenevalt võis nende olemasolu eeldada ja teisel lepingupoolel oli võimalus nende sisust teada saada. Mõlemal juhul peab olema lepingu partnerile tagatud võimalus tüüptingimuste sisust teada saada. Seejuures ei oma tähendust, kas teine lepingupool tüüptingimuste sisuga tutvus või mitte.

Vaidluse korral peab tüüptingimuste muutumist lepingu osaks tõendama tüüptingimuste kasutaja. Kõnealusel juhul on pank eraldi kokkulepitavate tingimuste plangile kandnud märkuse selles, et lepingu lahutamatuks osaks on panga poolt kehtestatud lastehoiuse lepingu tüüptingimused, panga üldtingimused ning kliendiandmete töötlemise põhimõtted, mis on kättesaadavad panga teenindussaalis ning kodulehel www.cooppank.ee. Samas asub ettevalmistatud hoiustaja kinnitus selles, et ta nõustub lepingu allakirjutamisega nimetatud tingimustega. Allkirja asukoht on dokumendiplangil peale osundatud teksti.

Komisjoni arvates on pank lepingu sõlmimise ajal tüüptingimuste kasutamisele viidanud piisavalt selgelt. Komisjonile esitatud eritingimuste kokkulepe on vormistatud kirjalikult (TsÜS § 78 lg 1), millest komisjon järeldab, et leping on sõlmitud panga teenindussaalis. Komisjonil puudub alus kahelda selles, et hoiustaja seaduslikul esindajal oli võimalus enne lepingu allkirjastamist panga poolt viidatud tüüptingimustega tutvuda. Seega on tüüptingimused lepingu osaks ning lepingust tekkinud õiguste ja kohustuste selgitamisel tuleb nende sisu analüüsida ja hinnata.

Järgnevalt hindab komisjon lepingu sisu, so lepingust tekkinud õigusi ja kohustusi.

VÕS § 8 lg 1 ja § 9 järgi võtavad lepingupoolel teineteise suhtes kokkulepitud sisuga kohustusi. Eraldi kokkulepitud tingimuste ja tüüptingimuste p 1.1 järgi on lepingu poolteks pank ja hoiustaja, millest saab järeldada, et mõlemal poolel on õiguste ja kohustuste kandjaks

üks isik (ei esine isikute paljusust). Tüüptingimuste p-s 1.2 on täpsustatud: „Lepingu poolteks on pank ja hoiustaja, keda esindab tema seaduslik esindaja, välja arvatud lepingu sätete puhul, millest tulenevad kohustused seaduslikule esindajale. Lepingust ei teki hoiustajale tsiviilkohustusi”. Sellest tingimusest saab järeldada, et lepinguga on ette nähtud kohustuste tekkimine ka hoiustaja seaduslikule esindajale.

Lepingu tekstist tervikuna jääb ebaselgeks, kuidas jaotuvad hoiustaja ja hoiustaja seadusliku esindaja vahel lepingust tekkinud õigused ning kas ja kuidas mõjutab seadusliku esindaja poolt tema kohustuste võimalik rikkumine hoiustaja õigusi. Kuivõrd avaldus on komisjonile esitatud hoiustaja nimel, ei analüüsi ega hinda komisjon otsusega seadusliku esindaja kohustusi ja nende täitmist.

VÕS § 39 järgi tuleb tüüptingimust tõlgendada nii, nagu teise lepingupoolega sarnane mõistlik isik seda samadel asjaoludel mõistma pidi. Kahtluse korral tõlgendatakse tüüptingimust tingimuse kasutaja kahjuks. PKS § 123 alusel tuleb ebaselgeid või vastuolulisi tingimusi tõlgendada hoiustaja (lapse) kasuks.

Komisjoni hinnangul on selge ja üheselt mõistetava sisuga tüüptingimuste p 1.2 teine lause: „Lepingust ei teki hoiustajale tsiviilkohustusi”. Iga lepingupoolega sarnane mõistlik isik saab selliselt sõnastatud tingimusest aru, et sõlmitava lepinguga tekivad hoiustajale vaid õigused, millega kohustusi ei kaasne. Hoiustaja on astunud ühekülgsele kohustavasse õigussuhtesse, millel on kinkelepinguga sarnane iseloom. Lepingu olemuse järgi võiks olla tegemist ka kolmanda isiku kasuks sõlmitud lepinguga (VÕS § 80), kuid selle välistab asjaolu, et laps on eritingimuste järgi lepingu pooleks, mitte nõudeõigusega isikuks.

Järgnevalt hindab komisjon lepingu täitmise ja muutmise seonduvat.

Pooled ei vaidle selles, et pank täitis hoiustajale preemiaintressi maksmise kohustuse ja kandis hoiukontole 50,00 eurot. Eritingimuste ja tüüptingimuste osa 4 järgi pidi pank maksma hoiustajale intressi muutuva määraga; intressi suurus kujunes lähtuvalt hoiustatava valuuta intressitasemest rahaturul. Kumbki pool ei ole seadnud kahtluse alla igakuise intressi arvestuse õigsust. Seega eeldab komisjon, et pank maksis hoiustajale intressi määras, mis vastas lepingule ja rahaturul kujunenud tasemele. Lepingu kestuse jooksul on hoiustajale makstud intresside summa 17,21 eurot.

Hoiuselepingu täitmise kohta peetakse arvestust hoiukontol, kõnealusel juhul siis kontol EE91 4204 2790 1044 xxxx. KAS § 89 lg 1' ja VÕS § 713 järgi suurendab hoiukonto krediteerimine panga kohustusi kliendi ees. Kliendi konto loetakse krediteerituks, kui makseteenuse pakkuja on teinud krediteeriva kande kliendi kontole. Komisjoni hinnangul on hoiustaja sissemaksete, preemiaintressi ja igakuiste intresside kanded tehtud kooskõlas lepinguga ning nende kannete summa ulatuses (352,21) tekkis pangal kohustus hoiustaja ees. Tulumaksuseaduse § 12 lg 1 p 5 järgi on hoiuselt saadud intress maksustavaks tuluks; seega on hoiukonto debiteerimine (tulumaksu kinnipidamine) toimunud seaduse alusel ja õiguspäraselt.

Pooled vaidlevad intressi muutmise õiguspärasuse üle. Tarbija väidab, et kauplejal ei olnud õigust ühepoolset muuta kokkulepitud intressi arvestuse aluseid ja vähendada intressi määra. Kaupleja väidab, et sellekohane õigus tuleneb tüüptingimuste p-st 6.2.

Panga tüüptingimuste p-de 6.1 ja 6.2 järgi on leping sõlmitud määratud tähtajaga, mille kestel on pangal õigus kahekuulise etteteatamisega lepingut ühepoolset muuta. Komisjon nõustub

kauplejaga selles, et tarbija pidi lepingu sõlmimisel arvestama lepingu tingimuste ühepoolse muutmise võimalusega. Selline õigus on pangal ka seaduse järgi (KAS § 89 lg 1' ja 719' lg 1). Eelnevast ei saa siiski järeldada, et lepingu ühepoolse muutmise õigus on piiramatu ning seda võib teha mistahes põhjendusteta, arvestamata seejuures lepingu olemust ning eesmärki.

VÕS § 76 järgi tuleb kohustus täita vastavalt lepingule. Lepingu täitmisel tuleb lähtuda hea usu ja mõistlikkuse põhimõttest, võttes arvesse tavasid ja praktikat.

Määratud tähtajaga hoiuselepingus eeldatakse lepingu siduvust kogu lepingu perioodi kestel ning lepingu oluliste tingimuste, eelkõige intressi ühepoolset muutmist üldjuhul ei aktsepteerita. Komisjoni arvates ei saa intressi muutmist põhjendada lepingu kehtivuse tavapärasest pikema tähtajaga, kuivõrd tähtaja kestus oli ettenähtav ning lepingu sõlmimisel pidid mõlemad pooled sellega arvestama. Komisjoni hinnangul ongi pika tähtajaga arvestatud ning intressi arvestuse aluseks on kogu lepingu perioodi kestel kokkulepitud rahaturu üldine tase.

VÕS § 719' lg 6 järgi võib makseteenuse lepingu (seega ka hoiuselepingus) intressimäära muudatusi teha üksnes viisil, mis võimaldab panga kliente kohelda võrdsetel tingimustel võrdselt.

Makseteenuse leping on üldjuhul sõlmitud tähtajata kestvuselepinguna ning selle alusel avatud kontole makstud raha on käsitatav nõudmiseni hoiusena. Pangal on makseteenuse lepingus õigus kujundada intressi määra, millele vastab teise lepingupoole õigus kontrol olevat raha sobival ajal käsutada. Määratud tähtajaga sõlmitud hoiustamislepingutes intressi ühepoolse muutmise õigust tavapäraselt ei aktsepteerita ning lepingu sõlmimisel saavutatud intressi kokkuleppe riski kannavad mõlemad lepingupooled.

Pank ei ole esile toonud mingeid argumente, miks määratud tähtajaga lastehoiuse lepingus hoiustaja huvid samaväärset kaitset ei vaja. Pank ei ole selgitustes märkinud, et intressi oleks muudetud ka teistes määratud tähtajaga hoiuselepingutes; intressi muutmise põhjendusi ei ole esitatud.

Kõnealusel juhul on pank 2.juunil 2021 teatanud tarbijale „Anname teada, et alates 1.augustist 2021 on lastehoiuse intressimäär 1,5% aastas.” Seega kavandas pank muuta intressi arvestamise põhimõtet, so eritingimustes kokkulepitud muutuva intressi määr asendati fikseeritud määraga. Hoiukonto kannete järgi oli muudatuse mõju hoiustajale kahjulik; samalt hoiuse summalt arvestatud ja hoiukontole kantud igakuise intressi summa on senisest väiksem.

Pank on vastuses tuginenud lastehoiuse lepingu tüüptingimustele, mis kehtivad alates oktoobrist 2017 muutmata kujul. Paraku on tüüptingimuste p-de 4.1 ja 4.2 järgi intressimäär jätkuvalt muutuv ning pangal lasub jätkuvalt kohustus noteerida intressimäära igapäevaselt.

Komisjonile ei ole esitatud hoiuselepingut muudetud kujul; intressi muutmise teate sisu on vastuolus kehtivate tüüptingimustega. Kuivõrd pank ei loe ennast eraldi kokkulepitud tingimusega seotuks, ei ole alust lepingu tõlgendamisel eraldi kokkulepitud tingimust tüüptingimustele eelistada. Komisjon tõlgendab lepingus esineva vastuolu lapse kasuks.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et lastehoiuselepingus intressi arvestamise aluse ühepoolne muutmine lapse õigusi kahjustaval viisil on vastuolus seni kehtivate lepingu tingimustega 4.1 ja 4.2; samuti määratud tähtajaga sõlmitud lepingute siduvuse põhimõttega.

Lapse õiguste kahjustamine võrreldes teiste hoiustajatega on vastuolus hea usu põhimõttega ning vastuvõetamatu. Komisjon nõustub tarbijaga selles, et pank on lepingut rikkunud ning arvestanud alates septembrist 2021 intresse viisil, milles ei ole kehtivalt kokku lepitud.

Järgnevalt hindab komisjon lepingu ülesütleamise ja selle tagajärgedega seonduvat.

Pooled ei vaidle selles, et 18.mail 2022 esitas hoiustaja seaduslik esindaja pangale nõude hoiustajaga sõlmitud lastehoiuse lepingu ennetähtaegseks lõpetamiseks ja hoiustatud summa väljamaksmiseks seadusliku esindaja maksekontole EE42 7700 7710 0035 xxxx.

Komisjoni hinnangul on avalduse sisu hinnatav hoiuselepingu erakorralise ülesütleamise avaldusena VÕS § 196 lg 1 tähenduses. Samas avalduses sisaldub hoiustaja seadusliku esindaja maksejuhis lapse raha ülekandmiseks lapse vanema maksekontole. Komisjonile esitatud dokumentide järgi on hoiukontolt tehtud väljamakse lapse maksekontole; komisjonile ei ole teada, kas avalduses sisalduv maksejuhis lapse raha kandmiseks lapsevanema kontole on täidetud või mitte.

Komisjon peab vajalikuks selgitada hoiustaja seaduslikule esindajale, et lapsele kuuluvat raha tuleb valitseda heaperemehelikult ja paigutada lapse vara valitseja (eestkostja) varast eraldi, va juhul kui vara on vaja lapse ülalpidamiskulude katmiseks (PKS § 130 ja 186). Hoiustaja hoiukontole makstud raha ja panga poolt väljamakstud preemiaintress ning igakuised intressid kuuluvad lapsele, mitte lapse esindajale. Lapse raha kandmine lapse vanema kontole saab olla põhjendatud üksnes seaduses ettenähtud aluste olemasolul.

Ühtse praktika kujundamise eesmärgil selgitab komisjon pangale, et lepingu ülesütlemine on ühepoolne kujundusõigus, mis ei vaja teise poole nõustumust, so avalduse rahuldamist nagu kaupleja vastuses on märgitud. Lepingu ülesütleamise avaldus kujutab endast ühepoolset tehingut TsÜS § 67 lg 2 teise lause tähenduses. Õiguspäraselt esitatud tahteavaldus muutub kehtivaks kättesaamisega. Kui hoiustaja avaldust olnuks võimalik ka rahuldamata jätta, tuleks leping lugeda lõppenuks VÕS § 186 p 4 alusel, mitte p 6 alusel. Lepingu kokkuleppel lõpetamine eeldanuks ka selle tagajärgedes kokku leppimist. Mõlemad pooled on selgitustes märkinud, et leping on lõppenud hoiustaja tahteavalduse alusel; komisjonil lähtub poolte ühisest arusaamast.

Pank väidab, et hoiustaja ei pidanud kinni teatele reageerimiseks ettenähtud tähtajast, mille tõttu kaotas hoiustaja lepingu lõppemisel õiguse intressidele. Komisjon kauplejaga ei nõustu. On õige, et lepinguga seotud kirjad tuleb teatavaks teha kokkulepitud viisil ning teadete tähelepanuta jätmisega seonduvat riisikot kannab teate saaja; kõnealusel juhul hoiustaja seaduslik esindaja. Teate tähelepanuta jätmisel ei ole aga vaidluse lahendamisel määravat tähendust, kuna hoiustaja heidab pangale põhjendatult ette mitte lepingu muutmist vaid lepingu rikkumist.

Tarbija väidab, et pank ei täitnud intressi maksmise kohustust eritingimustes kokkulepitud viisil ja ulatuses. Tarbija väide on tõendatud hoiukonto väljavõttega, mille järgi on kontole krediteeritud intressid alates 1.septembrist 2021 varasemast väiksemad ja arvestatud kokkulepitust erineval alusel.

VÕS § 196 järgi võib kumbki lepingupool mõjuval põhjusel etteteatamistähtaega järgimata lepingu üles öelda, eelkõige kui ülesütlevalt lepingupoolelt ei või kõiki asjaolusid ja mõlemapoolset huvi arvestades mõistlikult nõuda lepingu jätkamist kuni kokkulepitud tähtpäevani või etteteatamistähtaaja lõppemiseni (erakorraline ülesütlemine). Kui mõjuv

põhjus seisneb selles, et teine lepingupool rikub lepingulist kohustust, võib lepingu üles öelda alles pärast kohustuse rikkumise lõpetamiseks määratud mõistliku tähtaja tulemusteta lõppemist. Tähtaja määramine ei ole vajalik lepingu olulise rikkumise puhul (VÕS § 116 lg 2 p-d 2-4).

Hoiustaja põhjendab lepingu ülesütlemist kokkulepitud intressi arvestamise aluse muutmisega ning heidab pangale ette intressi alandamist. VÕS § 116 lg 2 järgi on lepingu rikkumine oluline kui rikuti kohustust, mille täpne järgimine oli lepingust tulenevalt teise lepingupoole huvi püsimise eelduseks lepingu täitmise vastu; samuti juhul kui kohustuse rikkumine annab kahjustatud isikule mõistliku põhjuse eeldada, et teine lepingupool ei täida kohustusi ka edaspidi.

Intressi arvestamiseks kokkulepitud alus on hoiustamislepingu põhitingimuseks ning hoiustajal oli mõistlik alus eeldada, et määratud tähtajaga lepingus intressi arvestamise alust ühepoolset ei muudeta. Kuivõrd pank seda hoiustaja kahjuks siiski tegi, on tegemist lepingu olulise rikkumisega. Hoiuselepingu lõppemise puhul lasub pangal kohustus teha lepingu lõppemise seisule vastavad kanded hoiustaja maksekontole.

Nagu eespool tuvastatud oli lepingu lõppemise ajal hoiukonto jääk 338,79 eurot, millises summas oli hoiustajal nõue panga vastu.

Komisjoni hinnangul ei olnud pangal hoiuselepingu lõppemise järgselt õigust nõuda hoiustaja hoiukontole krediteeritud intresside tagastamist. Panga nõue hoiustaja vastu saab tekkida, kas lepingust või seadusest tuleneval alusel. Hoiustatud raha kuulus hoiustajale (lapsale).

Pank võttis lepinguga hoiustaja ees kohustuse anda hoiustajale üle ühekordne preemiaintress ja arvestada ning maksta hoiukontole igakuiselt intressi. Kuivõrd lepinguga ei ole hoiustajale kohustusi pandud (kohustuste puudumist on sõnaselgelt eitatud), ei ole võimalik hoiustajale ette heita kohustuste rikkumist. Pooled ei leppinud lepingu sõlmimisel ega ka lõppemisel kokku hoiustaja vastusoorituses.

Komisjon ei jaga panga arusaama selles, et pangal on õigus intresside tagasinõudele VÕS § 195 lg 2 alusel. Esmalt seetõttu, et osundatud seadust kohaldatakse lepingu korralise ülesütlemise puhul, teiseks aga seetõttu, et ülesütlemine vabastab lepingupooled kohustuste täitmisest etteulatuvalt. Seni lepingust tekkinud õigused ja kohustused jäävad kehtima.

VÕS § 713 lg 3 ja 4 järgi võib pank hoiukontot debiteerida vaid kliendi juhise alusel (mida hoiustaja andnud ei ole), kolmanda isiku nõudmisel (mida ei ole esitatud) või muul seaduses ettenähtud juhul (millistele pank osundanud ei ole). Seega toimus hoiukonto debiteerimine panga kasuks summas 87,21 eurot ilma õigusliku aluseta ning hoiustaja õigusi kahjustavalt.

Panga poolt osundatud lepingu p 6.6 ei ole kõnealusel juhul asjakohane, kuivõrd tegemist ei ole lepingu korralise ülesütlemisega. Komisjoni hinnangul ei saa pank tugineda ka lepingu p-le 5.3, mille järgi peab pank lepingu ennetähtaegse lõpetamise korral kinni panga poolt hoiukontole kantud intressid, sh preemiaintressid.

Komisjon nõustub tarbijaga selles, et tegemist on hoiustajat ebamõistlikult kahjustava tüüptingimusega. Osundatud tingimustega on tüüptingimuste kasutaja piiranud teise lepingupoole võimalust kasutada lepingu rikkumise korral õiguskaitsevahendeid. Tüüptingimuse rakendamise korral tekib olukord, kus lepingu rikkumise põhjendusel lepingu erakorraline ülesütlemine on kahjustatud lepingupoolele majanduslikult kahjulik (VÕS § 42 lg 3 p 30 jt).

Panga selgitused hoiustajale turu tasemest kõrgema intressi maksmise kohta ei ole kooskõlas lepingu tekstiga. Lepingu järgi pidi pank maksma hoiustajale intressi muutuva määraga, mida pank noteerib igal arvelduspäeval lähtudes üldisest intressitasemest rahaturul.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et tarbija nõue tuleb rahuldada. Hoiustajal oli lepingu lõppemise järgselt nõue tema hoiukontole sissemakstud hoiuse, preemiaintressi ja hoiuse summalt arvestatud intresside ulatuses. Kauplejal lasub kohustus maksta hoiustajale välja preemiaintress summas 50,00 eurot ja kogu lepingu kestuse perioodil lepingu sõlmimisel kokkulepitud alusel arvestatud intress.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Aase Sammelselg
/allkirjastatud digitaalselt/

Triin Palk
/allkirjastatud digitaalselt/

Kristin Truus
/allkirjastatud digitaalselt/